

Cikkismertetés: Szektorokon átívelő partnerség és népegészségügy: Kihívások és lehetőségek a magánszektor bevonására az elhízás és nem fertőző betegségek területén

Article review: Cross-sector partnerships and public health: challenges and opportunities for addressing obesity and noncommunicable diseases through engagement with the private sector

Ismertető: Varsányi Péter ✉
Nemzeti Népegészségügyi Központ

Ismertetett cikk: Johnston LM, Finegood DT. Cross-sector partnerships and public health: challenges and opportunities for addressing obesity and noncommunicable diseases through engagement with the private sector. *Annu Rev Public Health*. 2015 Mar 18;36:255-71. doi: [10.1146/annurev-publhealth-031914-122802](https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-031914-122802)

Beküldve: 2019. 03. 01.
doi: 10.24365/ef.v60i3.430

Kulcsszavak: komplexitás; érdekellentét; kockázatkezelés; rendszerszemlélet; bizalom

Keywords: complexity; conflict of interest; risk management; systems thinking; trust

Az elmúlt évtizedekben a magánszektorral való együttműködés egyre elfogadottabbá vált a népegészségügy területén, főként az alacsony- és közepes jövedelmű országokban előforduló fertőzőes megbetegedések visszaszorításában, azonban az utóbbi években az elhízás és a krónikus megbetegedések megelőzésében is gyakran előtérbe kerül.

A fejlett országokban az elhízás és a krónikus betegségek előfordulása egyre nagyobb méreteket ölt, ezért kiemelt területnek számítanak a népegészségügyi beavatkozások szempontjából. Nyilvánvalóan tűnhet az ilyen kiemelt egészségkockázatok elleni fellépésben az ágazatokon átívelő együttműködés, azonban a dohányzás-visszaszorítás területén tapasztalt negatívumok némileg árnyalják ezt. A magánszektorral való együttműködés kritikusai főleg az összeférhetetlenséget, a közszféra szerepének és felelősségének gyengülését, valamint a népegészségügyi beavatkozások hatékonyságának gyengülését emelik ki, míg támogatói szerint a partnerség fontos eszköze lehet a kollektív fellépésnek, és potenciális életmentő beavatkozásokat

biztosíthat. Az együttműködéstől leginkább az üzleti életben fellelhető erőforrások hasznosítását, valamint a magánszektor egészséggel való kapcsolatának megváltozását várják a népegészségügy oldaláról.

A közleményben a lehetséges kockázatok kezeléseként azt javasolják, hogy a népegészségügyi szakemberek minden együttműködés előtt vizsgálják meg, hogy a magánszektorral kialakított partnerség egyértelműen segít-e elérni a kitűzött célokat, és hogy a potenciális partnerek tevékenységei megegyeznek-e az egészségesebb társadalom tágabb értelemben vett elképzeléseivel. Fontos szem előtt tartani, hogy az együttműködések a legkritikább esetben szolgálják egyformán mindkét fél érdekeit, legtöbbször az erősebb partnerek érdekei érvényesülnek. A közleményben idézett szakértők három kérdést fogalmaznak meg, amelyet érdemes a szakpolitikai döntéshozóknak megfontolniuk, mielőtt együttműködést kötnek a magánszektorral. Először is, gyorsabban és hatékonyabban fog-e megvalósulni a kitűzött cél az együttműködés eredményeképpen; másodsor,

a két fél érdekei fokozzák vagy fenyegetik-e a hosszabb távú népegészségügyi célkitűzések megvalósításának valószínűségét; és harmadszor, valódi partnerség vagy lazább kölcsönhatásforma tudná leghatékonyabban elérni a kitűzött célt. Ezen kérdések mérlegelése csökkentheti az együttműködés kockázatait. [1. táblázat]

A közleményben további példákon keresztül vizsgálják meg az együttműködések kihívásait, előnyeit, kockázatait és megpróbálják szakirodalmi példák alapján megfogalmazni a sikeres együttműködés jellemzőit a bizalom, az összeférhetlenség és a monitorozás szempontjából.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A népegészségügyi problémák megoldására létrejövő, magánszektorral való együttműködések számos probléma forrásai lehetnek, azonban ezen problémák jelentős többsége előre látható és így kezelhető is. A közlemény számos példán keresztül mutatja be, mire kell kiemelt figyelmet fordítani, hogy egy ilyen együttműködés a lehető legsikeresebb legyen mindkét fél számára.

1. táblázat: A sikeres partneri együttműködés kihívásai, kockázatai, előnyei és kritériumai

Partnerség során megfontolandó szempontok	Partnerségben rejlő lehetséges problémák a szakirodalom szerint
Kihívások	<ul style="list-style-type: none"> - A nyelvi és szervezeti kultúrában lévő különbségek - Egymás szerepének nem megfelelő elismerése az együttműködés során - Nehézség a felelősségre vonhatóság mértékének megállapításában és a teljesítmény mérésében
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> - Az együttműködő szervezet céljainak vagy vállalati kultúrájának hanyatlása, önállóságának elvesztése - Az üzleti élethez mérten az állami bürokrácia lassú reakcióideje - Egyenlőtlen hatalmi kapcsolatok, amelyek negatív hatásúak lehetnek a gyengébb fél számára - Összeférhetlenség - A felelősségre vonás nehézsége - Az együttműködés miatt romló megítélés az állami és nonprofit szektorokban
Előnyök	<ul style="list-style-type: none"> - Hozzájárás az erőforrásokhoz, a szakértelemhez és a tudástranszferhez - Jobb szolgáltatás, ellátás - Eltérő nézőpontok alkalmazása a szociális problémák megoldására - A célok és érdekek egyesítése a másik szektor kulturális normáinak elfogadásával
Sikeres együttműködés kritériuma	<ul style="list-style-type: none"> - A stratégia, a küldetés és az értékek összehangolása - A szektorok vezetői közötti személyes kapcsolat létrejötte - Bizalom és egymás kölcsönös tisztelete - Jó kormányzási gyakorlat (a képviselő, az átláthatóság és az elszámoltathatóság tekintetében) - A partnerek eltérő érdekeinek elismerése és tiszteletben tartása - Források biztosítása a partneri együttműködéshez - Erős projektmenedzsment, egyértelmű elvárásokkal az előnyöket, szerepeket és felelősséget illetően - Várakozáskezelés - Egyenrangú és nem alárendelt kapcsolatok egyenlő hatalommal, befolyással - Az értékelés és ellenőrzés beépítése a folyamatokba

Forrás: saját szerkesztés Johnston és Finegood (2018) alapján